

a Lipt. Sv. Mikuláše a v dalších obcích. Informoval jsem ještě v noci podrobně 359
Zorina a žádal pro sebe a Píku audienci u Vyšinského.

2. Dnes vykonám s delegací návštěvu u Kerra a jsem na obědě u Harrimanna.

Fierlinger.

AMZV Praha. Depeše došlé, 1944, čís. 1841 (Mos. 241). Záznam dešifrované došlé depeše (d. 31. 8. 1944). Strojopisný přepis.

182

1944, august 30. [Moskva.] — Zpráva náčelníka čs. vojenské misie v SSSR gen. H. Píku čs. ministrovi NO gen. S. Ingrovi v Londýně o bojové situaci na Slovensku a o jednání so sovietskými orgány vo věci vojenskej pomoci povstaniu.¹

Zoe — 083052/44

Podle zpráv partyzánských skupin Turč. Sv. Martin, Ružomberok a Lipt. Sv. Mikuláš jsou v rukou vojenských posádek a partyzánů, kteří jsou ve spojení s Leyem a s vojskem posádek v Brezně nad Hronom.

Bylo vzato několik skladišť s výzbrojí, zabito několik desítek Němců a několik zajato.

Čtyři vojenské železniční transporty se střelivem byly zničeny.

Od polních divízi není zpráv.

Dnes v noci jsem znovu zakročoval u zplnomocněnce sovětské vlády o dodání pomoci a výzbroje.²

[Píka]

VHA Praha. Západ I, HV Londýn, 9/3/1. Záznam dešifrované došlé depeše. Strojopisný přepis.

183

1944, august 30. [Londýn.] — Výzva čs. ministra NO gen. S. Ingra v čs. vysílání britského rozhlasu.¹

Německá vojska vtrhla na Slovensko, aby se pokusila zachránit zrádčovský tišovský režim a jižní bok své východní fronty, který se po odpadnutí Rumunska

¹ Na zázname této depeše, došlé do Londýna, je v záhlaví rukopisná poznámka „Od gen. Píky“ a za textem šifra gen. Miroslava s datumem 31. 8.

² V materiálu HV Londýn je podobné hlášení označené jako zpráva ze Slovenska (pramen V, čiže rádiostanica Vít), intimovaná pod čj. 696 taj.—II. odbor 1944 (z 31. 8. 1944 — porov. SÚA Praha, b S 436-1/119). Znie takto: „V rukách vojenských posádek a partyzánů jsou města Turčiansky Sv. Martin, Ružomberok, Lipt. Svätý Mikuláš a Brezno nad Hronom. Padla jim do rukou četná skladiště zbraní.

Němci měli v potyčkách ztráty na mrtvých, raněných a zajatých.

Od polních divízi na východním Slovensku není zatím zpráv.“ (VHA Praha. Západ I, HV Londýn, 9/3/1.)

¹ Ingrova výzva vysílaná o 7,45 hod. západoeurópskeho času bola prvou verejnou reakciou londýnských emigračných kruhov na vypuknutie Slovenského národného povstania.

a Bulharska hrouť. Vojenské jednotky na Slovensku, ktoré se spolu s partyzánskými oddílami staly podľa pripravených plánů součástí československé armády, postavily se na odpor německým vetřelcům a Tisovu režimu.

Českoslovenští bojovníci na Slovensku!

Jako hlavní velitel československé branné moci zdravím Vás a Vaše hrdinné odhodlání. Jen rozhodnost v boji urychlí pád bitého nepřítele a jeho přísluhovačů. Svou statečností a odhodlaností píšete nový, krásný list do dějin boje o samostatnost a nezávislost československého státu. Nebojujete sami, jste částí mohutných spojeneckých armád, které Vám poskytnou všemožné pomoci: Buďte poslušni vojenského velení, které bylo ustanoveno československou vládou v zahraničí a které Vás povede k vítězství.

Ve Vašich činech žije společný duch bojů za svobodu, duch slavných legií našich letců a zahraniční armády. Československým bojovníkům na domácí půdě zdar.

AÚD KSČ Praha. F. 38, a. j. 500/354. Záznam vysielania. Strojopisný priepis.

184

1944, august 30. [Londýn.] — Vyhlásenie čs. vlády k vypuknutiu Slovenského národného povstania v čs. vysielaní britského rozhlasu.¹

Na žiadosť Tisovej vlády začalo nemecké vojsko 29. augusta obsadzovať Slovensko. Takzvaný minister Národnej obrany, Čatloš, vyzval slovenské obyvateľstvo, aby Nemcom uvítalo ako priateľov. Slováci povstali však do boja proti nemeckému útočníkovi a zradnému režimu na Slovensku. Od osudných dní roku 1938 boli všetci verní Slováci v boji proti Nemcom a Maďarom a Tisovému režimu a za novú, lepšiu Československú republiku, za demokraciu a sociálnu spravodlivosť. Po mesiaci sa pripravoval domáci front v súčinnosti s československou vládou na rozhodný čin. Československí vojaci, partizáni a Československej republike verné obyvateľstvo bránia rodnú pôdu proti nemeckým votrelcom.

Československá vláda sleduje s celým srdcom tento hrdinný boj a stará sa zo všetkých svojich síl, aby mu Spojenci poskytli všetku možnú materiálnu a bojovú pomoc. Vláda vyzýva všetkých Slovákov, Čechov a ľud Podkarpatska, aby sa do nastúpeného boja zapojili. Českí vlastenci musia vykonať všetko, aby svojim slovenským bratom pomáhali, rušili nemecké spoje a znemožňovali prepravu nemeckého vojska a materiálu. Z moravsko-slovenského pomedzia pridávajú sa k bojujúcim slovenským jednotkám.

Nastúpte všetci vojaci, partizáni, zbraneschopní mužovia i ženy do bojového šiku pod jednotným velením. Československá vláda určila veliteľov domáceho frontu a zbavila velenia všetkých dôstojníkov nespoľahlivých a režimu slúžiacich.

Vláda vyhlasuje týmto všetkých bojujúcich za súčiastku československej brannej moci. Časťou československej armády a spojeneckých vojsk sú tedy všetky vojenské a partizánske jednotky a všetky jednotlivé osoby, ktoré sa na území Československa zúčastnia činne boja.

Žiadame tých, ktorí nemôžu bojovať proti nemeckému votrelcovi so zbraňou v ruke, aby poskytli všetku pomoc bojujúcim jednotkám.

Slovensko dokazuje svojim bojovým vystúpením svoju vernosť Československej republike. Vlastenci na Slovensku si uvedomujú, že sloboda a česť je hodná každej

¹ Vládne vyhlásenie prečítal v rozhlase minister dr. J. Slávik o 8,45 hod. západoeurópskeho času.